

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Kateřiny Horákové a soudkyň JUDr. Milady Uhlířové a JUDr. Blanky Trávníkové ve věci

navrhovatelky: **Mgr. Ing. Ivana Zálešáková**, IČO 602 94 914
sídlem Dr. E. Beneše 1873, 792 01 Bruntál
insolvenční správkyň dlužníka Radka Mořkovského, IČO 613 19 210
sídlem Lipová 50, 431 01 Spořice

za účasti: **1) RM PRODUCTS s.r.o. v likvidaci**, IČO 270 77 365
sídlem Na dlouhém lánu 455/67, Vokovice, 160 00 Praha 6

2) Radek Mořkovský, narozený 13. srpna 1968
bytem Lipová 50, 431 01 Spořice

o odvolání a jmenování likvidátora, **k odvolání účastníka 2)** proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. ledna 2024, č. j. 64 Cm 182/2023-8,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

- Městský soud v Praze v záhlaví uvedeném usnesením odvolal Radka Mořkovského (dále též „likvidátor“) z funkce likvidátora společnosti RM PRODUCTS s.r.o. v likvidaci (dále jen „společnost“) [výrok I.], novým likvidátorem jmenoval Mgr. Ing. Ivanu Zálešákovou, IČO 602 94 914, sídlem Dr. E. Beneše 1873, 792 01 Bruntál [výrok II.], účastníku 2) uložil povinnost zaplatit navrhovatelce na náhradě nákladů řízení částku 2 300 Kč [výrok III].
- V odůvodnění usnesení soud prvního stupně konstatoval, že se navrhovatelka domáhala odvolání účastníka 2) z funkce likvidátora společnosti a jmenování nového likvidátora ze seznamu insolvenčních správců. Návrh odůvodnila tím, že likvidátor společnosti je nečinný, což dovozovala z toho, že likvidátor nebyl schopen ani ochoten během posledních 15 let likvidaci společnosti realizovat, v podstatě neučinil v rámci předmětné likvidace žádné kroky z běžných úkonů likvidátora, zejména dosud neučinil oznámení o vstupu společnosti do likvidace prostřednictvím Obchodního rejstříku s výzvou na věřitele k přihlášení pohledávek za společností do likvidace, nezaložil do sbírky listin žádnou řádnou účetní závěrku společnosti od doby jejího vzniku dosud, nebyl schopen zjevně nemalý majetek likvidované společnosti zavčasu zpeněžit a použít finanční prostředky k likvidaci, když evidentně došlo k výraznému úbytku na ceně strojů, které během posledních let značně zastaraly a stěží lze aktuálně odhadnout, zda a jak se podaří je zpeněžit, naopak umožnil „zašantročení“ majetku společnosti, nebyl schopen (ani ochoten) předmětnou provozovnu umístěnou v nemovitostech v specifikovaných v návrhu (k nimž dlužník pozbyl vlastnická práva k 6. září 2022), resp. věci společnosti v termínu poskytnutém novým vlastníkem nemovitostí, který je získal v dražbě (společnost MALTOP- EKO s. r. o.), vyklidit.

3. Soud prvního stupně vyzval společnost a likvidátora k vyjádření k podanému návrhu. Společnosti i likvidátorovi byla výzva doručena; na výzvu však nebylo reagováno. Z obchodního věstníku zjistil, že likvidátor po vstupu společnosti do likvidace neoznámil její vstup do likvidace všem známým věřitelům. Společnost do likvidace vstoupila v roce 2008, likvidátor nezveřejnil mimořádnou účetní závěrku a ani po vstupu společnosti do likvidace nezaložil do sbírky listin žádné listiny.
4. Soud prvního stupně dovodil, že právní zájem navrhovatelky na požadovaném odvolání stávajícího likvidátora společnosti a jmenování nového likvidátora je dán. Uzavřel, že v řízení byly splněny podmínky pro odvolání likvidátora z funkce ve smyslu § 71 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. prosince 2013. Je zřejmý liknavý přístup dosavadního likvidátora, když likvidace společnosti trvá více než 15 let a nebyla dosud řádně provedena a ukončena. Likvidátor beze zbytku nesplnil ani základní zákonem stanovené povinnosti (jež v odst. 13 odůvodnění specifikuje), přičemž nesplnění těchto elementárních zákonných povinností likvidátora, s přihlédnutím k době trvání likvidace, odůvodňuje jeho odvolání z funkce a jmenování nového likvidátora (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. července 2019, sp. zn. 14 Cmo 95/2019).
5. Proto soud prvního stupně odvolal stávajícího likvidátora z funkce a ze seznamu insolvenčních správců jmenoval likvidátora nového.
6. Výrok o nákladech řízení soud prvního stupně odůvodnil odkazem na § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Úspěšné navrhovatelce přiznal náklady řízení ve výši 2 300 Kč, sestávající se ze zaplaceného soudního poplatku za návrh 2 000 Kč a z paušální náhrady ve výši 300 Kč za 1 úkon (návrh ve věci samé) dle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu.
7. Proti usnesení soudu prvního stupně podal účastník 2) odvolání. Navrhuje, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil a rozhodl tak, že se Radek Mořkovský z funkce likvidátora neodvolává a nejmenuje se nový likvidátor.
8. Domnívá se, že nejsou splněny podmínky pro jeho odvolání z funkce likvidátora společnosti a jmenování likvidátora nového. Jako likvidátor vykonával veškeré kroky k ukončení činnosti a k likvidaci společnosti dané mu zákonem (oznámil vstup společnosti do likvidace, provedl uzavření účetních knih ke dni vstupu společnosti do likvidace a sestavil mimořádnou účetní závěrku, k uvedenému datu rovněž sestavil seznam závazků, pohledávek a majetku, k 31. prosinci 2011 byl veškerý majetek společnosti zpeněžen, k datu „31. listopadu“ 2011 byly závazky společnosti uhrazeny). Účetní doklady předložil insolvenční správce, tyto následně zabavila společnost MALTOP – EKO s. r. o. Navrhovatelce je známo, že společnost nemá žádný majetek, žádné závazky ani žádné pohledávky, tuto skutečnost insolvenční správce sdělil; likvidační zůstatek a uhrazení závazků jeho věřitelů z tohoto zůstatku nelze tudíž předpokládat. Změna likvidátora nepřinese do majetkové podstaty v insolvenčním řízení žádné finanční prostředky.
9. Navrhovatelka považuje námitky odvolatele za účelové, svá tvrzení odvolatel nedokládá. Pokud by likvidátor plnil své povinnosti řádně, společnost by byla již dávno zlikvidována a vymazána z obchodního rejstříku. Podrobně se vyjadřuje k plnění povinností likvidátora s tím, že je zřejmé, že odvolatel dlouhodobě není kompetentní k tomu, aby ve funkci likvidátora společnosti pokračoval a zdárně ji dokončil. Navrhla, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil.
10. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal usnesení soudu prvního stupně a řízení jeho vydání předcházející a dospěl k závěru, že napadené usnesení z níže uvedených důvodů neobstojí.

11. Podle § 21 o. s. ř. za právnickou osobu jedná a) člen statutárního orgánu; tvoří-li statutární orgán více osob, jedná za právnickou osobu předseda statutárního orgánu, popřípadě jeho člen, který tím byl pověřen; je-li předsedou nebo pověřeným členem právnická osoba, jedná vždy fyzická osoba, která je k tomu touto právnickou osobou zmocněna nebo jinak oprávněna (odst. 1). Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, stanoví-li tento nebo zvláštní zákon, že za právnickou osobu jedná jiné osoby (odst. 2). Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby (odst. 4).
12. Podle § 32 odst. 2 o. s. ř. zástupcem účastníka nemůže být ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného.
13. Řízení o odvolání likvidátora z funkce, popř. jmenování nového likvidátora právnické osobě soudem je tzv. nesporným řízením o některých otázkách týkajících se právnických osob podle § 85 až § 93 z. ř. s., které lze zahájit i bez návrhu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2020, sp. zn. 27 Cdo 2277/2020, odst. 27 odůvodnění). Otázka náhrady nákladů řízení upravených v tomto zákoně je řešena v § 23 a 24 z. ř. s., primárně se řídí § 23 větou první z. ř. s. (soud prvního stupně tuto skutečnost však pominul, když o nákladech řízení rozhodl podle úspěchu ve věci dle § 142 odst. 1 o. s. ř.).
14. Z obsahu spisu se podává, že v řízení jedná za společnost účastník 2) coby její likvidátor.
15. Nahlédnutím do elektronické databáze obchodního rejstříku společnosti odvolací soud zjistil, že společnost byla založena v roce 2003; Městský soud v Praze usnesením ze dne 11. července 2008, č. j. 77 Cm 216/2008-2, které nabylo právní moci dne 24. července 2008, rozhodl o zrušení společnosti s likvidací a o jmenování likvidátora; společnost má jediného společníka – Radka Mořkovského, který je jejím likvidátorem, zároveň je jediným jednatelem společnosti.
16. V usnesení ze dne 9. února 2022, sp. zn. 27 Cdo 2286/2021, Nejvyšší soud (mj.) uzavřel, že „Fyzická osoba, která je členem statutárního orgánu právnické osoby, nemá právo jednat jménem této právnické osoby ve sporu, který s ní vede... Ve zvláštních řízeních soudních je ovšem situace odlišná právě v tom, že účastníci těchto řízení nevystupují v kontradiktorním postavení. Proto zde na střet zájmů, který je přirozeně přítomný mezi stranami sporných řízení, nelze usuzovat jen s odkazem na procesní postavení účastníků. Otázku, zda mezi účastníky řízení, která nemají spornou povahu, dochází ke střetu zájmů, jenž je imanentní mezi účastníky řízení vystupujícími v kontradiktorním postavení, je nutné řešit s odkazem na povahu (hmotně) právního vztahu, který má být v řízení vypořádán. Proto je namístě vycházet z toho, že ke střetu zájmů, jenž je přirozeně přítomný mezi účastníky řízení vystupujícími v kontradiktorním postavení, dochází v řízení o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce pouze ve vztahu mezi osobou, která má být vyloučena z výkonu funkce člena statutárního orgánu, a obchodní korporací, které se týká důvod, pro něž má být dotčená osoba vyloučena. Za tuto obchodní korporaci proto v řízení o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce nesmí jednat ten, kdo má být z výkonu funkce jednatele vyloučen. Vyšel-li tedy odvolací soud z toho, že vylučovaný jednatel nemůže v řízení již jen kvůli svému procesnímu postavení jednat za první společnost, a proto je namístě jí ustanovit opatrovníka, neboť zde není nikdo, kdo by byl oprávněn za první společnost jednat, je jeho právní posouzení této právní otázky správné. Existuje-li totiž střet zájmů mezi účastníkem (právnickou osobou) a osobou za něj jednající, jsou procesní úkony, které jednající osoba za právnickou osobu činila, od počátku neúčinné a soud k nim nesmí přihlížet (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. července 2020, sp. zn. 20 Cdo 1453/2020).“
17. S výše uvedenými závěry se odvolací soud ztotožňuje a dle jeho názoru jsou obdobně použitelné i v nadepsané věci. Je tudíž zřejmé, že ke střetu zájmů, který je přirozeně přítomný mezi účastníky řízení vystupujícími v kontradiktorním postavení, dochází v řízení o odvolání likvidátora z funkce ve vztahu mezi osobou, která má být z funkce likvidátora odvolána, a obchodní korporací, ve které dotčená osoba funkci likvidátora vykonává. Za tuto obchodní korporaci proto v řízení o odvolání

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Zelenková.

likvidátora z funkce nesmí jednat ten, kdo má být z funkce likvidátora odvolán (ke shodnému závěr dospěl Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 30. března 2022, sp. zn. 7 Cmo 93/2020).

18. Odvolací soud připomíná, že občanském soudním řízení jedná za společnost v likvidaci podle § 21 odst. 2 o. s. ř. likvidátor; to neplatí, nemá-li společnost likvidátora nebo jde-li o řízení, v němž je zastoupení společnosti likvidátorem vyloučeno (§ 32 odst. 2 o. s. ř.). K řečenému srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014, uveřejněné pod číslem 1/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní; tento závěr přijatý v poměrech obchodního zákoníku, je použitelný i pro právní úpravu platnou od 1. ledna 2014.
19. Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud dospěl k závěru, že společnost nebyla v daném řízení zastoupena osobou oprávněnou za ni jednat pro střet zájmů (§ 32 odst. 2 o. s. ř.). Jelikož zde není jiná osoba oprávněná za společnost v soudním řízení jednat, bylo namíste ustanovit jí procesního opatrovníka postupem dle § 29 odst. 2 o. s. ř. Řízení je tak zatíženo zmatečností vadou podle § 229 odst. 1 písm. c) o. s. ř., bránící věcnému přezkumu napadeného usnesení, a ke které je odvolací soud povinen přihlížet z moci úřední podle § 212a odst. 5 o. s. ř. Jde o vadu, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a za odvolacího řízení nemůže být zjednána náprava.
20. Z vyložených důvodů odvolací soud napadené usnesení podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
21. O nákladech řízení, včetně nákladů odvolacího řízení, rozhodne soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci (§ 224 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 23 z. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 5. prosince 2024

Mgr. Kateřina Horáková v. r.
předsedkyně senátu